

Силабус навчальної дисципліни
«Історія грецької мови»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціалізація	035.081 Новогрецька мова та література (переклад включно)
Освітньо-професійна програма	Новогрецька мова і література, друга іноземна мова, переклад
Статус дисципліни	Основна дисципліна
Мова навчання	Новогрецька/українська
Семестр	V
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	Іспит
Викладач	Романенко Ольга Петрівна , доктор філософії, викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу КНЛУ Герасімова Ірина Андріївна , викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу КНЛУ
Анотація навчальної дисципліни	<p>Завданнями навчальної дисципліни є вивчення досягнень сучасної лінгвістичної думки щодо історичного підходу до вивчення мовних явищ, механізмів розвитку мовних систем, синхронії та діахронії мовних явищ, системного підходу до вивчення мовних явищ та ролі позамовних фактів, що впливають безпосередньо на розвиток мови; визначення і систематизація фонетичних і граматичних змін у системі грецької мови; визначення етапів розвитку грецької мови; розуміння розвитку грецької мови у діахронії; дослідження історичного розвитку грецької мови і її місця на різних етапах та чинників, що в ній відобразилися.</p> <p>Предметом навчальної дисципліни є фонетичні, граматичні, стилістичні, лексичні зміни, що відбуваються на певних етапах розвитку мовної системи; визначення причин, які викликали ці зміни.</p> <p>Зміст навчальної дисципліни розкривається в двох змістових модулях, що передбачає вивчення періодизації історичного розвитку грецької мови, історичні письмові пам'ятки, поняття субстрату, адстрату, суперстрату,</p>

історичну фонетику та морфологію.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)

3 кредитів ЄКТС; 90 год., у тому числі:		
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	14 год.	-
семінарські заняття	-	-
практичні заняття	16 год.	-
консультації	-	-
самостійна робота	60 год.	-

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни

Для успішного освоєння дисципліни студенти повинні *знати* базовий лексичний мінімум за темами, які вивчаються під час першого та другого років вивчення мови; основні особливості соціокультурного розвитку Греції; структурні рівні мови; сутність системно-структурного підходу до мови; основні поняття та категорії граматики, особливості їх вияву у мовах різної будови; основні риси історичного мовознавства; історію письма, класифікацію мов світу; основні риси історичного мовознавства; синтаксичні особливості новогрецької, української мов; розуміти значення слова у вузькому і широкому контексті; відрізнити вільні словосполучення від усталених; ключові концепти літературознавчої генології; історико-літературні та генологічні аспекти літературознавства; основні етапи і школи в історії літературознавства; основні віхи, ідеї та персоналії історії світової філософії.

Вміти вживати лексику та граматичні форми у монологічному та діалогічному мовленні за темами що вивчаються під час першого та другого років вивчення новогрецької мови; давати правильні визначення лінгвістичних термінів, передбачених програмою; класифікувати мовні одиниці, застосовуючи різні методи лінгвістики; визначати місце мови за генеалогічною та типологічною класифікаціями мов світу; охарактеризовувати та порівнювати різні концепції та підходи; розв'язувати етимологічні задачі; здійснювати етимологічний, семантичний та граматичний аналізи; аналізувати тенденції літературного процесу; аналізувати історичні аспекти літературознавства.

Володіти навичками роботи з гуманітарними текстами; продукування складних усних і письмових повідомлень; взаємодії і співробітництва у навчанні у ситуаціях пошукового характеру; володіти навичками роботи на комп'ютері з використанням відповідних програм (текстових редакторів, електронних словників, енциклопедій).

Для успішного освоєння дисципліни студенти повинні володіти комплексними знаннями, отриманими на нормативних практичних й теоретичних курсах загальнофілологічних дисциплін, зокрема, дисциплін: «Практика усного і писемного мовлення новогрецької мови», «Практична фонетика новогрецької мови», «Практична граматики новогрецької мови», «Лексикологія», «Латинська мова», «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Сучасна українська літературна мова», «Вступ до класичної філології», «Філософія».

Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)

Формує у студентів базу знань про основні події розвитку грецької мови в синхронії та діахронії, що поглиблює загальну філологічну підготовку майбутніх перекладачів, оскільки сприяє розумінню студентами структури та системи новогрецької мови, показує причини та шляхи утворення специфічних мовних особливостей, які властиві сучасному стану новогрецької мови.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Курс спрямований на розвиток у студентів таких загальних компетентностей:

ЗК 2. – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Дисципліна зорієнтована на набуття таких фахових компетентностей:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії грецької мови.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 13. Здатність застосовувати системні знання мови для аналізу та синтезу ідей, залучати системні знання сучасних філологічних і перекладознавчих студій в професійній діяльності.

ФК 14. Володіння теоретичними основами використання новогрецької мови, включаючи фонетичні, граматичні, лексичні, стилістичні аспекти мови й мовлення.

ФК 15. Здатність використовувати соціокультурні та лінгвокраїнознавчі знання про країни, мови яких вивчаються, з метою успішної комунікації та перероблення інформації іноземними мовами.

ФК 16. Володіння граматиною, лексикою і фонетикою новогрецької мови на рівні Г1.

ФК 19. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з новогрецької мови обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства та оперувати базовою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 21. Здатність представляти результати наукового дослідження, дотримуючись правил академічної доброчесності; ефективно і компетентно брати участь в різних формах ділової та/або наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі гуманітарних наук.

ФК 22. Продуктивно працювати самостійно або у команді, розуміти і поважати різновид та мультикультурність, забезпечуючи, таким чином, соціальну взаємодію та залучення до здорового способу життя.

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

Знати місце історії мови в системі лінгвістичних дисциплін; історію виникнення та розвитку грецької мови у зв'язку з історією народу (періодизацію, завоювання, видатні персоналії, вплив соціальних чинників на розвиток мови), суспільно-політичними змінами в країні і розвитком культури, розуміти місце грецької мови серед індоєвропейських мов та особливості специфічного

розвитку грецької мови у порівнянні з іншими індоєвропейськими мовами.

Знати систему й структуру мови, прослідкувавши розвиток мови від давньогрецької до сучасної новогрецької мови, знати основні риси мови з точки зору її історичного розвитку; закономірності розвитку грецької мови, її словникового складу, граматичної будови та фонетичної системи в нерозривному зв'язку з історією народу;

Уміти пояснити суть фонологічних, граматичних та лексичних процесів, що мали місце впродовж кожного періоду історичного розвитку мови та розуміти їх роль для сучасного стану грецької мови; ілюструвати кожне теоретичне положення мовними прикладами відповідного періоду розвитку мови; відстежувати мовні зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного лінгвістичного відрізка часу періоду розвитку або всього історичного періоду розвитку грецької мови; співвідносити форму та зміст тієї чи іншої лінгвістичної одиниці з її відповідником у сучасній новогрецькій мові.

Уміти відповідати на питання, вивчені в межах курсу, оцінювати поставлену проблему, читати та аналізувати тексти, написані народною латиною; виконувати письмові тести з предмету; на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць робити узагальнення про ті чи інші процеси та їх роль в історії грецької мови.

Уміти використовувати у межах фаху знання про мову як історично мінливе системно-структурне ієрархічне утворення.

Уміти працювати з пам'ятками писемності як з джерелом відомостей про мовну, культурну, літературну, діалектну та соціальну ситуацію носіїв мови певного історичного зрізу; класифікувати, систематизувати інформацію, що стосується теоретичного матеріалу у контексті історії мови.

Уміти користуватися інформаційно-комунікативними технологіями, самостійно здобувати, оцінювати та використовувати інформацію.

Здатність користуватися новогрецькою мовою в різних ситуаціях професійної взаємодії; вміти використовувати стратегії, тактики, вербальні та невербальні засоби для забезпечення успішної міжкультурної комунікації з носіями мови за спеціалізацією, у тому числі в академічній та діловій сферах; вміти відстоювати власну позицію, висувати й обґрунтовувати нові ідеї й пропозиції.

Добре адаптуватися до нових ситуацій та умов освітнього процесу, приймати самостійні рішення в процесі застосування набутих знань у різних сферах професійної діяльності – мовознавчій, культурознавчій, освітній тощо і нести за них повну відповідальність; усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою самовдосконалення, поглиблення набутих і здобуття нових фахових знань; відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

Навчальна логістика (тематичний план)

Змістовий модуль 1. Модуль 1. Грецька мова архаїчної, класичної та елліністичної доби

Тема 1. Історія грецької мови як наука

Тема 2. Передісторія грецької мови та писемності

Тема 3. Загальна характеристика діалектів давньогрецької мови

Тема 4. Грецька мова архаїчної та класичної доби

Тема 5. Грецька мова елліністичної доби

Модуль 2. Розвиток грецької мови в Середньовіччі та у новий час

Тема 1. Грецька мова епохи Середньовіччя (візантійський період)

Мовна ситуація Візантійської імперії. Фонетичні, лексичні та словотвірні особливості грецької мови візантійського періоду. Морфологічні особливості грецької мови візантійського періоду.

Тема 2. Грецька мова XV-XVIII ст.

Тема 3. Мовне питання

Тема 4. Новогрецька мова XIX-XX ст. Період катаризму. Період димотикизму.

Система оцінювання результатів навчання

Семестрове оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	20

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».

Контроль виконання аудиторної роботи здійснюється у вигляді опитування в усній формі, яке проводиться на кожному практичному занятті та включає в себе відповідь на теоретичне питання та виконання практичного завдання з тематики, що вивчалась протягом курсу. Завдання самостійної роботи виконуються в письмовій формі.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання				Отримані бали
		5 балів	4 бали	3 бали	2 бали	
1.	Правильність вимови	Студент демонструє правильну та зрозумілу вимову та наголошення.	Студент демонструє вимову та наголошення з деякими помилками, що рідко заважають розумінню.	Студент демонструє вимову та наголошення з деякими помилками, що іноді заважають розумінню.	Студент демонструє неправильну вимову та наголошення, що заважають розумінню.	
2.	Граматично вірне мовлення	Студент не допускає граматичних помилок	Студент допускає деякі негрубі граматичні помилки	Студент допускає багато граматичних помилок, використовує прості структури з помилками	Студент постійно допускає граматичні помилки, невірно використовує прості структури	
3.	Зміст лексичного словникового запасу	Студент використовує багату та різноманітні лексику за темою	Студент правильно використовує просту лексику	Студент в основному правильно використовує просту лексику, але іноді помилково вживає слова	Словниковий запас студента обмежений, він має труднощі у виборі слів.	
4.	Адекватність та правильність відповідей на запитання	Студент вірно розуміє питання, його відповіді адекватні, креативні	Студент завжди розуміє запитання, його відповіді загалом є адекватними.	Студент розуміє майже всі запитання, його відповіді інколи не адекватні	Студент не може відповісти на багато запитань, його відповіді не адекватні	

Викладач підраховує бали, отримані студентом, окремо за кожним критерієм.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50 балів**.

Наприкінці семестру, зазвичай на останньому практичному занятті, програмою передбачено написання модульної контрольної роботи що є складником семестрового рейтингу. Виконання

студентами МКР спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із чотирьох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів.

Критерії оцінювання МКР:

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за правильне виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше ніж 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдання виконано менше ніж на 50%.

Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	20 балів
«добре»	16 балів
«задовільно»	12 балів
«незадовільно»	8 балів
неявка на МКР	0 балів

Вимоги до іспиту

Схема оцінювання: кожний критерій оцінюється за 4-бальною шкалою:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання				Отримані бали
		5 балів	4 бали	3 бали	2 бали	
1.	Правильність вимови	Студент демонструє правильну та зрозумілу вимову та наголошення.	Студент демонструє вимову та наголошення з деякими помилками, що рідко заважають розумінню.	Студент демонструє вимову та наголошення з деякими помилками, що іноді заважають розумінню.	Студент демонструє неправильну вимову та наголошення, що заважають розумінню.	
2.	Граматично вірне мовлення	Студент не допускає граматичних помилок	Студент допускає деякі негрубі граматичні помилки	Студент допускає багато граматичних помилок, використовує прості структури з помилками	Студент постійно допускає граматичні помилки, невірно використовує прості структури	
3.	Зміст лексичного словникового запасу	Студент використовує багату та різноманітні лексику за темою	Студент правильно використовує просту лексику	Студент в основному правильно використовує просту лексику, але іноді помилково вживає слова	Словниковий запас студента обмежений, він має труднощі у виборі слів.	
4.	Адекватність та правильність відповідей на запитання	Студент вірно розуміє питання, його відповіді адекватні, креативні	Студент завжди розуміє запитання, його відповіді загалом є адекватними.	Студент розуміє майже всі запитання, його відповіді інколи не адекватні	Студент не може відповісти на багато запитань, його відповіді не адекватні	

5	Еквівалентність перекладу	Студент виконує еквівалентний переклад і демонструє високий рівень вмінь та практичних навичок письмового перекладу (рівень достовірності 90-100%).	Студент здійснює еквівалентний переклад. Рівень достовірності перекладу досягає 75%.	Студент здійснює достатньо еквівалентний переклад. Рівень достовірності перекладу досягає 60%.	Студент демонструє відсутність умінь та навичок письмового перекладу. Рівень достовірності перекладу нижче 60%.
---	---------------------------	---	--	--	---

Виконання кожного завдання оцінюється окремо.

За іспит виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа і трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

5 «відмінно»	30 балів
4 «добре»	23 бали
3 «задовільно»	18 балів
2 «незадовільно»	0 балів

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття, виконувати завдання з самостійної роботи і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми, терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни узгоджує з викладачем.

Під час роботи над усними/письмовими завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема:

- використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень;
- використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів;
- видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту;
- несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми);
- фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи;
- посилання на джерела, які не використовувалися у роботі,
- залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Рекомендована література

Основна:

1. Звонська, Л. (2005). *Історія грецької мови*. Київ: Вид.центр КНЛУ.
2. Adrados, F. R., (2003). *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: από τις απαρχές ως τις μέρες μας* (μτφρ. Γ. Αναστασίου και Χ. Χαραλαμπίκης). Αθήνα: Παπαδήμας.
3. Browning, R., H (1991). *Μεσαιωνική και νέα ελληνική* (μτφρ. Μ. Ν. Κονομή). Αθήνα: Παπαδήμας.
4. Horrocks, G. (1997) *Greek: A History of the Language and Its Speakers* (Longman Linguistics Library). Addison Wesley Publishing Company.
5. Κοπιδάκης, Μ. Ζ. (επιμ.) (1999). *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.
6. Thomson, G. (1989). *Η ελληνική γλώσσα, αρχαία και νέα*, 2η έκδοση. Αθήνα:

Κέδρος.

7. Tonnet, H. (1995) *Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας* (μτφρ. Μ. Καραμάνου και Π. Λιαλιάτσης). Αθήνα: Παπαδήμας.

Додаткова:

1. Τριανταφυλλίδης, Μ., *Άπαντα* (2002), τ. 3: *Νεοελληνική γραμματική: ιστορική εισαγωγή*, Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).
2. Χριστίδης, Α. Φ. (επιμ.). (2001). *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας και Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/ag_history/contents.html
2. <https://www.youtube.com/watch?v=FaLfdFNLwBQ>
3. https://www.youtube.com/playlist?list=PLSWBnN6Q_KHsZ8Ob9rasnam8tO72Ds3Nf